

Cesty
zrenia

Výchova je vecou tvojho srdca

Pozvanie animátora do práce
so skupinou

Eva Rušíňová FMA, Peter Naňo SDB

Cesty zrenia

Všeobecný úvod – metodický materiál pre prácu so skupinou

Saleziánska pastorácia – 2. publikácia

Pripravuje **Saleziánsky pastoračný tím** v zložení:

Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia

Inštitút dcér Márie Pomocnice

Domka – Združenie saleziánskej mládeže

Laura, združenie mladých

Vydané v spolupráci s Vydavateľstvom

DON BOSCO v roku 2019.

Vydala Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2019

ISBN 978-80-973241-0-0

Výchova je vecou tvojho srdca

Pozvanie animátora
do práce so skupinou

Eva Rušíňová FMA, Peter Naňo SDB

Cesty zrenia
2019

„TRPÍM NIEČÍM DOBRÝM!“ (DOMINIK SAVIO)

Trpieť niečím dobrým znamená trápiť sa pre to, že chcem niekoho potešiť, povzbudiť, obdarať, ale neviem, ako na to. Janko Bosco dostal od vznešeného Pána veľkú úlohu, poslanie. Mal sa venovať mladým, no tiež nevedel, ako na to. Trápilo ho to.

Aj teba, animátora, posielala Boh medzi deti (myslíme tu aj na mladých.) Je pred tebou široké pole pôsobnosti, ktoré ťa presahuje. Možno by sme to mohli prirovnať k šatám, ktoré sú ti ešte veľké, ale postupne do nich **dorastieš**, až napokon ti celkom sadnú.

Tento materiál je sprievodcom na poli práce so skupinou (stretko, krúžok, zbor, športový oddiel, trieda...). Ktosi múdry raz povedal, že je lepšie naučiť človeka chytať ryby, ako mu dať hotovú rybu do ruky. Preto ti tento úvod k metodikám Ciest zrenia chce ponúknuť kľúč k tomu, ako pracovať so svojou skupinou. Nechceme ti dať odpovede na všetky výzvy, ale ponúknuť návod, ako sa k nim dopracovať.

Spolu s donom Boscom nám nejde len o to, aby sa deti alebo mladí nejako správali či konali, ale aby veci chápali a aby rástli zvnútra. Tomu sa venujeme v prvej časti tejto brožúrky.

Druhá časť je zameraná na príbeh. Ten je pre mladého človeka či dieťa všetkým. Dá sa na ňom veľa odskúšať, prežiť vo fantázii a tiež sa mnohým veciam naučiť. Preto sme sa rozhodli dať ti návod, ako si vybrať príbeh pre deti, ktoré máš, a podľa príbehu si vytvoriť sériu stretnutí.

Byť animátorom, mať zverenú skupinu je niečo krásne, ale spája sa s tým aj pocit veľkej zodpovednosti a tiež určité ťažkosti a námahy. Trpíme tým, že to neraz nevieme alebo nevládzeme robiť. Napriek tomu však túžime pracovať pre deti a mladých. Don Bosco často opakoval, že ak niekto chce urobiť tento svet lepším, nech sa začne venovať výchove detí.

Byť animátorom teda znamená trápiť sa, trpieť niečím dobrým a krásnym, lámať si hlavu nad zverenými deťmi.

*„To, čo deti ku mne najviac
priťahovalo a zabávalo ich,
bolo moje rozprávanie.“
don Bosco*

Malý slovník

Cesty zrenia

Výchovný program ponúkajúci cestu k porozumeniu animátorského poslania v konkrétnej skupine, ktorá ti je zverená.

Vekové kategórie

Vyzrievanie mladého človeka v Cestách zrenia delíme do 5 etáp s názvami, ktoré vyjadrujú, kým mladý človek v danej etape je, aké schopnosti v ňom driemu a môžu sa prebudiť.

	CHLAPCI	DIEVČATÁ
10 r. – 12 r.	Hrdinovia	Alenky
12 r. – 14 r.	Bojovníci	Johanky
14 r. – 16 r.	Objavitelia	Modelky
16 r. – 18 r.	Vodiči	Očarujúce
18 r. – 25 r.	Partneri a Vyvolené	

Publikácie Ciest zrenia

Metodické materiály pre animátorov vydané v chlapčenskej a dievčenskej verzii ako karisbloky.

Výchovný moment

Situácia, okamih, v ktorom mladý človek môže niečo významné pochopiť a posunúť sa vpred. Je to príležitosť pre vychovávateľa rozviniť dialóg, zaujať výchovný postoj a pomôcť mladému človeku túto situáciu nepremárniť.

Viac info na: www.cestyzrenia.sk

Obsah

1 NIE BITKOU, ALE LÁSKOU 10–37

Sen z deviatich rokov

VEĎ MLADÝCH! 14–19

Niekedy je to na zaplakanie
Postav sa na čelo týchto chlapcov!
Na prvý pohľad ťa môže pri tvojej práci
s deťmi odrádzať...

AKO RASTIE BAMBUS? 20–25

Ako rastie bambus?
Podobenstvo o rozsievačovi

SYNCHRONIZUJ SA S NIMI 26–29

Synchronizuj sa
Nehraj sólo
Uprac si myšlienky

ROZHOVOR

FAIL! FAIL! FAIL! 30–37

Čo sa stalo?
Nainštaluj antivírus
Trpím niečím dobrým

CHCE TO TRPEZLIVOSŤ
ROZSIEVAČA?

SPUSTI
OPRAVNÝ
ALGORITMUS

UVEDOMIŤ SI
ZMYSEL
ANIMÁTORSTVA

2 AKO SI VYBRAŤ PRÍBEH A PRIPRAVIŤ SI PODĽA NEHO PLÁN STRETNUTÍ

38–65

Podme na to!
Zmena nastáva postupne
Čo mám teda s deťmi robiť?

TRI KROKY PRÍPRAVY PLÁNU STRETIK

42–59

STRETKÁ
KRÚŽKY
TÁBORY
AKCIE

1. krok: Spoznaj skupinku
a synchronizuj sa s ňou

Hashtag tvojho stretna

2. krok: Vyber vhodný príbeh pre svoju
skupinku, taký, ktorý ich posunie dopredu

3. krok: Vytvor balík stretnutí

Rozdel si príbeh na menšie časti

Prepoj časti príbehu s aktivitami

Aký príbeh by mohlo mať stretnutie?

Na vlásku

PRÍBEH
UDALOSŤ
ETAPOVÁ HRA
FIKCIA

S JEŽIŠOM „NA KÁVU“

60–63

Potrebuješ powerbank

SPOVEĎ, OBNOVA, TICHU...

1

**NIE BITKOU,
ALE LÁSKOU**

SEN Z DEVIATICH ROKOV

Jankovi Boscovi sa raz sníval sen, ktorý ho ovplyvnil na celý život. Pozorne si ho prečítaj, pretože sa ním budeme zaoberať na nasledujúcich stránkach:

„Asi v deviatich rokoch som mal sen, ktorý mi ostal po celý život hlboko v pamäti. Zdalo sa mi, že stojím na širokej lúke, po ktorej behalo veľké množstvo chlapcov. Jedni sa smiali, iní sa hrali a ostatní kliali. Keď som počul ich reči, urážajúce Boha, skočil som medzi nich a chcel som ich bitkou a pokarhaním zahriaknuť. V tom okamihu sa mi zjavil ctihodný muž vo vznešenom rúchu. Snehobiely plášť zahaľoval celú jeho postavu. Tvár sa mu skvela, že nebolo možné pozeráť sa na ňu. Oslovil ma menom a kázal mi postaviť sa na čelo chlapcov, pričom povedal:

„Nie bitkou, ale vlúdnosťou a láskou si musíš získať týchto priateľov. Začni ich hneď poučovať o zlobe hriechu a kráse čnosti.“

Zmätený a zahanbený som namietal, že som chudobný a nevedomý chlapec, neschopný rozprávať o nábožnosti takým chlapcom...

„Kde a ako mám nadobudnúť potrebné vedomosti?“

„Pošlem ti učiteľku. Pod jej vedením sa môžeš stať múdrom a bez nej každá múdrosť je hlúpostou!“

(...) Vtom som zbadal vedľa neho vznešenú paniu s majestátnym výrazom, odetú do plášťa, ktorý sa skvel, akoby bol hviezdou. Keď spozorovala moje rozpaky, pokynula mi, aby som prišiel k nej. Chytila ma láskavo za ruku a povedala mi:

„Pozri sa!“

Obzerám sa a vidím, že sa všetci chlapci stratili. Na ich mieste však stálo množstvo capov, psov, mačiek, medvedov a iných zvierat.

„Hlad! Toto je pole tvojho účinkovania. Bud' ponížený, statočný a silný a to, čo sa teraz deje pred tvojimi očami s týmito zvieratami, ty musíš urobiť s mojimi deťmi.“

Obzrel som sa a namiesto divej zveri som videl krotké baránky, ktoré veselo obskakovali okolo, akoby chceli oslavovať tohto muža a paniu. Nato, ešte stále vo sne, som sa rozplakal a prosil som paniu, aby hovorila zrozumiteľne, lebo nechápem, čo to má znamenať. Položila mi ruku na hlavu a povedala:

„V pravý čas všetkému porozumieš!“

***VEĎ
MLADÝCH!***

„Pustil som sa – stále vo sne – do plaču a povedal som tej panej, že nič z toho nechápem.“

NIEKEDY JE TO NA ZAPLAKANIE!

Ten, čo vedie skupinu, môže mať pri príprave na stretnutie rôzne pocity. Často sa cíti bezmocne. Aj si pripraví tému, ale akosi čudne to dopadne. Deti ho neposlúchajú a je ťažké udržať si disciplínu. Vtedy mu môžu napadnúť všelijaké myšlienky. „Načo to robíš?“ „Aj tak to nemá zmysel.“ „Nie je lepšie s tým skončiť?“ „Radšej sa venuj športu alebo nejakej inej záľube.“

Je to dnes s deťmi často na zaplakanie? Janko Bosco takéto pocity mal. Chlapci, ktorých videl vo sne, sa len bili a nevedel, čo má s nimi robiť.

Uvedomujeme si, že aj v súčasnosti to neraz býva podobne. Preto ťa pozývame spolu s donom Boscom na cestu. On sa na nej učil, ako pracovať s deťmi, a popri ňom sa to môžeš naučiť aj ty! Don Bosco v úvode životopisu Dominika Savia tvrdí, že „obdivuhodný“ spôsob života chlapca a jeho „osobitné“ čnosti, ktoré opísal, majú pohnúť čitateľov, aby mali osov, teda aby prešli od obdivu k činorodému napodobňovaniu.

**„Som len úbohý chlapec
bez vedomostí.“**

*„Oslovil ma menom
a rozkázal mi, aby som
sa postavil na čelo týchto
chlapcov.“*

POSTAV SA NA ČELO TÝCHTO CHLAPCOV!

K Jankovi Boscovi odrazu pristúpil tajomný Pán v bielom. Oslovil ho po mene a zveril mu poslanie. „*Postav sa na čelo týchto chlapcov!*“ Don Bosco si teda sám nevymyslel, že sa bude venovať deťom a mladým.

Preto ani v tvojom prípade to nemá byť len tvoj výmysel. Aj tebe dáva poslanie On: „*Veď mladých. Venuj sa im!*“

NA PRVÝ POHĽAD ŤA MÔŽE PRI TVOJEJ PRÁCI S DEŤMI ODRÁDZAŤ...

- ... frustrácia a znechutenie
- ... nekonečné porovnávanie sa s druhými
- ... tvoje vlastné „depky“ a problémy
- ... nedostatok času
- ...

Môže to viesť až k myšlienke vzdať to! Ak to však nevzdáš, môžeš byť predĺženou rukou dona Bosca v dnešnej dobe. Sám Boh ťa k tomu volá. Dal ti nástroje, ktoré potrebuješ, aby si to zvládol. Nedaj sa odradiť názormi druhých. Nechaj v sebe veci dozrieť.

**„Ale na sen som predsa
len zabudnúť nemohol.“**

AKO RASTIE BAMBUS?

**„Obzrel som sa znova
a namiesto divých zvierat
sa tu objavili krotké
baránky.“**

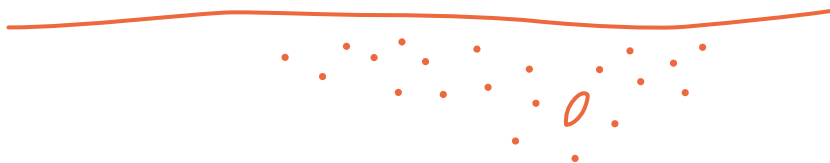
AKO RASTIE BAMBUS?

Bambus je malý zázrak prírody. Produkuje viac kyslíka ako stromy. Je antibakteriálny a protipliesňový. Má vyššiu pevnosť v ťahu ako oceľ. S jeho rastom je to veľmi zaujímavé. Prvé štyri roky nevidno nič, hoci sa oň pravidelne starajú. Po štyroch rokoch začne rásť. Dokáže narásť viac ako jeden meter za deň.

Byť trpezlivý a vytrvalý je veľmi dôležité, tak ako pri starostlivosti o bambus. My môžeme pre rast a zmenu vytvárať len podmienky. Zmena však nastane nečakane, a to možno práve vtedy, keď ti už dochádza trpezlivosť.

Aj v sne Janka Bosca sa šelmy menia na baránky akosi zázračne, akoby mimochodom. Je to totiž Božie dielo.

My iba zasievame malé „semiačka“, ale ako to dopadne, závisí už od niekoho Iného.

**„A do dobrej zeme zasiate
je u tých, čo počúvajú
slovo, prijímajú ho
a prinášajú úrodu: jedno
tridsaťnásobnú, druhé
šesťdesiatnásobnú a iné
stonásobnú.“**

PODOBENSTVO O ROZSIEVAČOVI

Prečítaj si teraz podobenstvo o rozsievачovi. Dovoľ, aby Božie slovo naplnilo tvoje srdce a myšlienky:

„Počúvajte! Rozsievач vyšiel rozsievať. Ako sial, jedno zrno padlo na kraj cesty; prileteli vtáky a pozobali ho: Druhé padlo na skalnatú pôdu, kde nemalo veľa zeme, a hneď vzišlo, lebo nebolo hlboko v zemi; ale keď vyšlo slnko, zahorelo, a pretože nemalo koreňa, uschlo. Iné zasa padlo do trnia, ale trnie vyrástlo, udusilo ho a ono neprinieslo úrodu. Iné zrná padli do dobrej zeme; vzišli, rástli a priniesli úrodu: jedno tridsaťnásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné stonásobnú.“

„... Rozsievач seje slovo. Na kraji cesty, kde sa seje slovo, sú tí, čo ho počúvajú, ale hneď prichádza satan a oberá ich o slovo zasiaté do nich. Do skalnatej pôdy je zasiaté u tých, čo počúvajú slovo a hneď ho s radosťou prijímajú, ale nemajú v sebe koreňa, sú chvíľkoví. Keď potom nastane pre slovo súženie alebo prenasledovanie, hneď odpadnú. A iné, zasiaté do trnia, je u tých, čo počúvajú slovo, ale potom sa vkradnú svetské starosti, klam bohatstva a všelijaké iné žiadostivosti, slovo udusia a ostane bez úžitku. A do dobrej zeme zasiaté je u tých, čo počúvajú slovo, prijímajú ho a prinášajú úrodu: jedno tridsaťnásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné stonásobnú.“

(porov. Mk 4, 1 – 20)

Podobenstvo o rozsievачovi nám hovorí o efektívite výchovy. Môžeme si tu všimnúť, že dobrá pôda je aj tá, ktorá prináša 30-násobnú úrodu. My sme niekedy vo výchove príliš nároční. Možno nás k tomu vedú prehnane očakávania voči sebe samým, ale aj k druhým. Ale Pán Boh je spokojný, ak zrno prinesie aj 30-násobnú úrodu.

***SYNCHRONIZUJ
SA S NIMI***

SYNCHRONIZUJ SA

Ďalším dôležitým princípom je synchronizovať sa. Čo si pod tým predstavujeme? Disk sa synchronizuje s počítačom. Počítač rozozná tvoje USB a pripraví ho na používanie.

V našom prípade však synchronizovať znamená zladiť sa so skupinou a porozumieť jej, a to chvíľu trvá.

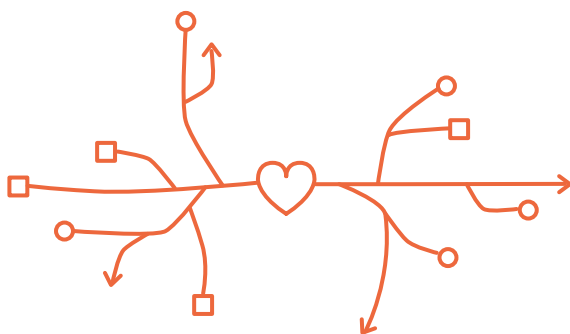
Preto rob také aktivity (najmä ak začínaš pracovať so skupinou), ktoré ich zaujmú, rozhýbu, vzbudia život a odkryjú ich zmýšľanie.

Nechaj ich prejaviť sa – hovoriť o tom, čím žijú a čo ich baví. Daj im na to čas. Dopraj im to. Popritom v nich uvidíš pekné veci, ale zistíš aj to, čím sú zavírení.

Don Bosco hovoril, že je potrebné objaviť **bod prístupný dobru**. A práve o to nám ide, keď hovoríme o synchronizácii. Ak ho nájdeš, otvoria sa ti dvere do srdc mladých. Nastane stav dôvery.

Vtedy je výchovný vplyv najúčinnnejší.

Vtedy sú totiž pripravení počúvať ťa.

NEHRAJ SÓLO

Čo teda treba robiť? Aký je prvý krok vo výchove? Aby si sa začal ako animátor posúvať, začni nad mladými premýšľať! Sám? Najlepšie spolu s niekým! Nehraj sa na „hviezdu“, ktorá všetko zvládne sama.

Don Bosco neriešil veci sám. Mal spolupracovníkov a animátorov, s ktorými sa rozprával o mladých.

UPRAC SI MYŠLIENKY

Skončíš stretnutie a vraciaš sa domov.

Prerozprávaj s niekým svoje dojmy, pocity a zážitky.

Polož si otázky:

Ako sa mladí zapájali?

Ako sa javili?

Boli uvoľnení alebo ich niečo trápilo?

Nastal nejaký kľúčový moment?

Pripomeň si ich pozitívne reakcie, pekné, prekvapivé momenty.

Prejavy vďačnosti. Náznaky posunu.

Alebo keď si sám, **predstav si ich** každého osobitne. Uvedom si, akí sú. V nich sú totiž možnosti, výzvy, cez ktoré už Boh pôsobí.

Zastav sa a modli sa za nich, predkladaj ich Bohu, každého po jednom.

Snívaj o nich!

⚡

?

X

X

—
—
—

FAIL! FAIL! FAIL!

***„Daktorí sa smiali, iní sa
hrali a mnohí aj kliali.“***

ČO SA STALO?

Niečo sa stalo a my musíme zistiť čo. Vypadol signál, vzdialili sa od zdroja alebo je prítomný vírus? Ak je to tak, proces sa spomalí, vymaže dôležité súbory, dokonca poškodí harddisk.

Podobne je to aj so skupinou. Aj ju môže napadnúť nejaký ten vírus. S tým treba počítať. Preto pozor na vírusy! Čo pod tým myslíme?

Vírusy, ktoré sa vedia infiltrovať do skupiny:

- napätia medzi deťmi a vytváranie skupiniek (stále sa bijú, hašteria, nepočúvajú...)
- chcú sa len hrať bez tém s obsahom
- slabá dochádzka
- snažia sa poštváť animátorov proti sebe
- ...

Ani Janko Bosco nezvládol vždy správne a super každú situáciu. V sne na bitku odpovedal päťami. Tajomný Pán mu jasne povedal:
„Nie bitkou, ale láskou.“

***„Keď som počul toto
rúhanie, vrhol som sa
na nich. Chcel som ich
umlčať slovami, päťami.“***

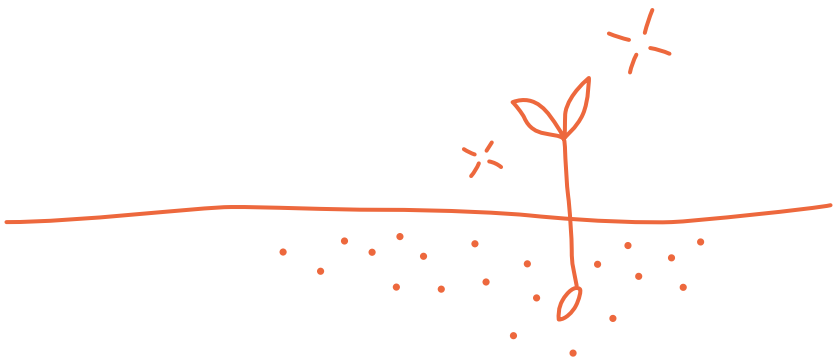
Netráp sa, ak máš pocit, že ešte nie si dosť dobrý vychovávateľ.
Ak ich budeš mať rád, budeš sa meniť spolu s nimi.

V práci s mladými zažiješ tie najväčšie zázraky a tým úplne najväčším bude, že sa zmeníš aj ty sám. Nadobudneš skúsenosti, ktoré nemá hocikto.

Je potrebné počítať aj s istým „odpadom“. Keď sa natáča film, nie vždy vyjde hneď prvý záber. Nie všetko sa podarí na prvýkrát s prvou filmovou klapkou.

Podobne je to aj vo výchove. Nevzdávaj to, keď ti nevyjde prvé stretnutie. Alebo ani druhé, ani tretie. Je potrebné byť trpezlivý.

Aj rozsievateľ sial semiačka, ale vzišli len niektoré. Preto aj ty sa teš z toho, že si niečo dobré do detí zasial a ono to bude naozaj postupne rásť.

NAINŠTALUJ ANTIVÍRUS

Čo s tým vírusom?

Ak si všimneš v skupine nejaký problém, netvár sa, že neexistuje. Sám to len ťažko zvládneš. Ale môžeš sa znovu snažiť vytvoriť vhodné podmienky na zmenu.

Samotnú zmenu musíš nechať na Božiu pomoc. Duch je ten, ktorý spúšťa a riadi procesy.

„Bez Panny Márie je aj tak každá múdrosť iba nevedomosťou.“

Kedy vírus nadobudne v skupinke ničivú silu?

Povieš si: keď budú deti zlé!

NIE!

Je to vtedy, keď sa za ne nemodlíš. Keď ich už nenosiš v srdci! Keď sa o nich prestanete rozprávať! Keď sa prestaneš tešiť z ich úspechov a pokrokov! Prestaneš im veriť. Keď ich prestaneš oslovovať „*moje deti*“ a budeš len znechutene hovoriť: „*Dnes mám zasa to stretko!*“

**„Začni ich hneď poučovať
o zlobe hriechu a kráse
čnosti.“**

TRPÍM NIEČÍM DOBRÝM

Keď don Bosco počul chlapcov kliať, snažil sa rýchlo a jednoducho vyriešiť tieto reči bitkou. Aj ty by si rád deti zmenil rýchlo, ale tak to nejde. Kľúčové veci vo výchove sa dejú inak. Nie vtedy, keď dáš ich správanie na poriadok, ale keď z danej situácie vytvoríš **výchovný moment!**

A to sa nedá bitkou, iba láskou!

My nechceme len vyriešiť zlé správanie detí. Chceme im podľa vzoru dona Bosca ukázať, čo je v živote skutočne krásne a vzácne! Čo má naozaj hodnotu a, naopak, čo je bezvýznamné.

2

COLLECCIONS

2

**AKO SI VYBRAŤ
PRÍBEH
A PRIPRAVIŤ
SI PODĽA NEHO
PLÁN
STRETNUTÍ**

POĎME NA TO!

Začíname druhú časť brožúrky, v ktorej ti ponúkame krátky návod, ako si pripraviť plán stretnutí pre svoju skupinku. Hneď na úvod ti chceme pripomenúť, že aj dieťa na tvojom stretku sa môže stať svätým!

Pomôž mu rozvíjať jeho dary a schopnosti najlepšie, ako to ide. Pomôž mu prežiť detstvo nie iba ako čas zábavy, ale aj ako čas, keď môže a má prežívať skutočné a hlboké priateľstvo s Bohom.

Snaž sa, aby všetko, čo na stretnutí budeš robiť, zasiahlo tvoje deti v srdci. Iba tak budú dozrievať, budú sa skutočne meniť a posúvať dopredu. K tomu majú smerovať všetky aktivity, príbehy, modlitby...

ZMENA NASTÁVA POSTUPNE

Nenechaj sa znechutiť, ak zmenu nevidíš hneď po prvom stretnutí. Daj dokopy niekoľko stretnutí, ktoré budú na seba nadväzovať, kde aktivity, modlitby, príbehy, poučenia pôjdu jedným smerom. To je najlepšia cesta k tomu, aby sa deti postupne menili.

V prípade, že si nevieš s niečím poradiť, oslov nejakého skúsenejšieho animátora, animátorku, niekoho zo saleziánskej rodiny, aby ti poradil.

DETSKÁ KRESBA

2 ROKY

3 ROKY

4 ROKY

ČO MÁM TEDA S DEĎMI ROBIŤ?

Spomínali sme, že Janko Bosco sa v sne z deviatich rokov rozplakal, lebo nevedel, čo má robiť s chlapcami, ktorí sa iba bili. Nevedel, čo s nimi. Ani my často nevieme, čo máme robiť s našimi deťmi na stretku. Môže sa stať, že sa len bláznia, nudia sa a nepočúvajú. A sám vidíš, že ich to nikam neposúva.

Preto ti chceme ponúknuť základné kroky, ako si pripraviť niekoľko stretnutí po sebe, aby mali hlavu a päťu a aby sa zväčšila šanca, že to deti zmení.

Pomôže ti pri tom príbeh.

Prečo príbeh? Ponúknuť im príbeh má veľmi veľký výchovný dopad. Dieťa si v ňom môže odžiť mnoho z toho, čo neskôr prinesie život, a poučiť sa z toho.

Môže sa totiž vžiť do rôznych postáv, zažiť nové dobrodružstvá a vyskúšať si rôzne roly, skúšky a položiť si nové otázky.

A vertical orange-tinted photograph of a landscape. In the foreground, a road with white double lines curves through a field of tall grass. The background shows rolling hills under a bright sky.

***TRI KROKY
PRÍPRAVY
PLÁNU
STRETIEK***

*Preto don Bosco hovorí:
„Usiloval som sa pochopiť
sklony svojich kamarátov.
Zahľadel som sa do tváre
a podarilo sa mi z nej
vyčítať, aké plány v tej
hlave sú.“*

1. KROK: SPOZNAJ SKUPINKU A SYNCHRONIZUJ SA S ŇOU

Tajomná postava pomáha Jankovi synchronizovať sa s chlapcami:

Uvedom si, že sú to tvoji priatelia!

Nemláš ich hlava-nehlava.

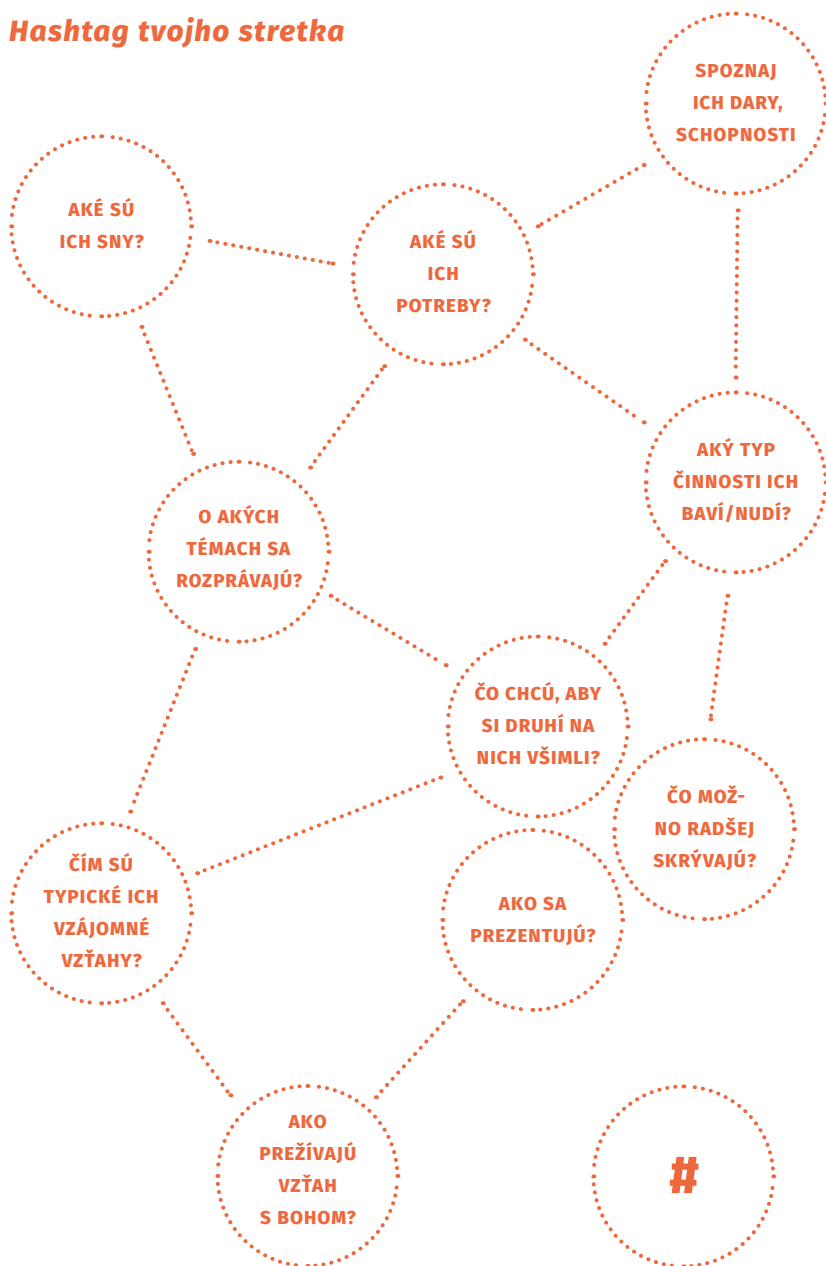
Všímaj si dobro, ktoré v nich je!

Rozvíjaj toto dobro, aby mohlo rásť, a nesnaž sa umlčať zlobu bitkou!

Pristupuj k chlapcom s láskou!

Ponúkni im cestu cnosti = snaž sa zmeniť ich vnútro.

Hashtag tvojho stretna

Ak si si odpovedal na otázky, pravdepodobne si vstúpil do ich sveta. A teraz si vytvor hashtag svojej skupiny. Jednoslovný kľúčový pojem. Mal by vyjadrovať to, akí sú. Napr. *#tichízabijáci* *#slečnynebezpečné*.

Hashtag tvojej skupiny ti pomôže porozumieť im a zároveň ti otvára nové možnosti práce s nimi.

Teraz zatvor oči a začni snívať o deťoch.

Kam by sa mali posunúť?

Akí by sa mohli v budúcnosti stať?

Čo by sa s nimi malo udiť?

Aký krok dopredu sú schopní spraviť?

Opäť to vyjadri hashtagom. Tentoraz to bude hashtag tvojho sna so skupinkou.

Tieto dva hashtagy ti pomôžu vybrať vhodný príbeh pre deti. V nich si si pomenoval to, akí sú, a tiež to, kam sa môžu v budúcnosti posunúť.

Don Bosco:

**„Čo ich najviac ku mne
priťahovalo a zabávalo
ich, bolo moje
rozprávanie. Rozprával
som im, čo som počul
v kázni a na katechizme,
o dobrodružstvách, čo
som vyčítal z kníh
Francúzski králi, Úbohí
Guerin, Bertoldo
a Bertolino.“**

2. KROK: VYBER VHODNÝ PRÍBEH PRE SVOJU SKUPINKU, TAKÝ, KTORÝ ICH POSUNIE DOPREDU

Nájdí príbeh, z ktorého by si deti mohli vziať príklad. Vyber si taký príbeh, v ktorom by niektorá z postáv prechádzala podobnou zmenou, akou chceš, aby prešli tvoje deti na stretku. Vyjdi pri tom z **hashtagu svojho sna so skupinkou**.

Príbeh musí byť inšpiratívny, oslovujúci, zaujímavý, taký, v ktorom by sa deti našli.

Môže to byť film, skutočný príbeh, kniha, biblický príbeh, život nejakého svätého, rozprávka, bájka...

Na nasledujúcich stranách ti ponúkame príklad príbehu, ktorý by mohol byť vhodný pre vekovú kategóriu tvojej skupiny (pozri slovník s. 7). Má príbeh, ktorý si vybral, tieto prvky?

Dievčatá

Vek: 10 – 12 r.

Alenky potrebujú príbeh, v ktorom...

...budú mať skúsenosť krásy a dobra. Odkúšajú si a spoznajú vlastné schopnosti. Stretnú nejaký vzor, cez ktorý pochopia svoju šancu zapojiť sa do niečoho dobrého a zmysluplného. Prostredníctvom neho prežijú rôzne objavy, výpravy a rozvinú svoju kreativitu. Dotknú sa tajomstiev a začnú viac vnímať posvätno. Prežijú rôzne zážitky v skupine a naučia sa rešpektovať pravidlá. Začnú radostne očakávať svoje veľké premeny.

TIP: Má ma rád, nemá ma rád (Flipped), USA, 2010, 90 min.

Vek: 12 – 14 r.

Johanky potrebujú príbeh, v ktorom...

...zvládnu striedanie nálad – apatií, smútkov, bláznivosti. Porozumejú, čo sa v nich odohráva. Zažijú rituály prijatia medzi dospelé ženy, schopné prinášať život. Príbeh, v ktorom sa bojuje za hodnoty, kde sa možno prelieva krv a ide sa na hranicu možností, aby zvíťazila spravodlivosť a pravda. Vo všetkom chaose a hlbokých premenách nájdú bezhraničné prijatie Bohom. Prostredníctvom tohto príbehu bez zveličovania a tragédie prijímú zraniteľnosť a prehru.

TIP: Na vlásku (Tangled), USA, 2010, 100 min.

Vek: 14 – 16 r.

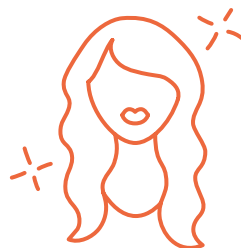
Modelky potrebujú príbeh, v ktorom...

...získajú a odkúšajú si základné kritériá správania ženy. Popracujú na starostlivosti o zovňajšok, ale aj na prekonávaní narcizmu.

Naučia sa prezentovať a vystupovať bez veľkého strachu, ako vyznejú. Budú viac autonómne, nájdu si svoj štýl a prekonajú prílišné prispôsobovanie sa iným. Prídu do kontaktu s chlapčenským svetom a budú partnerskejšie. Rozhodujúcou pre ne bude voľba partie. Budú sa pripravovať na život – učením aj prakticky.

TIP: 16 želaní (16 wishes), Kanada/USA, 2010, 87 min.

Vek: 16 – 19 r.

Očarujúce potrebujú príbeh, v ktorom...

... rozvinú ženské komunikačné schopnosti.

Vedia si poradiť aj v zložitých situáciách, prejavia vlastnú autonómiu a charakter.

V tomto príbehu je dôležité hlboké priateľstvo. Vstupujú do vzťahov s chlapcami a sú pre nich podporou. Dokážu formulovať svoje presvedčenie a hodnoty. Prijmú zodpovednosť za druhých a vedia sa obetovať.

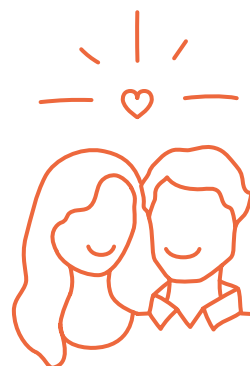
TIP: Collateral Beauty, USA, 2016, 97 min.

Vek: 19 – 25 r.

Partneri a vyvolené potrebujú príbeh, v ktorom...

... dokážu pokojne a rozvážne prežívať vzťah s opačným pohlavím. Budú mať ustálenú predstavu o vlastnej budúcnosti. Zakúsia potrebu niečoho sa vzdať, niečo prijať, učiť sa načúvať, rešpektovať, oceňovať a spolupracovať. Príbeh, kde treba za každé rozhodnutie prijať zodpovednosť a znášať dôsledky. Spoločensky sa angažujú. Prejdú od JA k MY, od rozličnosti jednotlivcov k jednote páru.

Chlapci

Vek: 10 – 12 r.

Hrdinovia potrebujú príbeh, v ktorom...

... chlapci stretnú alebo spoznajú nejakého muža, ktorý bude pre nich príťažlivý a inšpiratívny. Začnú snívať o tom, že aj oni chcú byť takými. Budú musieť vytvoriť partiu a vybrať sa na cestu za dobrodružstvom. Nakoniec niečo nové spoznajú, objavia, získajú. Porazia nepriateľa a s trofejou sa vrátia domov.

(Alebo stačí aj samotný príbeh inšpiratívneho muža, o ktorého nasledovaní by chlapci začali snívať.)

TIP: Jozef: Kráľ snov (Joseph: King of Dreams), USA, 2000, 75 min.

Vek: 12 – 14 r.

Bojovníci potrebujú príbeh, v ktorom...

... objavia svoju silu a využijú ju na dobrú vec. Hoci sa budú cítiť slabí, podceňovaní, bezvýznamní, predsa v sebe objavia silu, ktorá dokáže meniť svet. Príbeh, kde sila pramení z ich šľachetného srdca, ale pretvára ich celých. Potrebujú na sebe popracovať, trénovať, študovať, aby potom mohli vyhrať nejaký ten boj. Napriek tomu zostanú pokorní a skromní. Prítom stretnú priateľov. A nájdu svojho učiteľa.

TIP: 36. komnata Shaolinu (Shao Lin san shi liu fang, The 36th Chamber of Shaolin), Hongkong, 1978, 115 min.

Vek: 14 – 16 r.

Objavitelia potrebujú príbeh, v ktorom...

... sa budú musieť odpútať od rodiny. Objavia svoju hodnotu a to, kvôli čomu sa chcú v živote obetovať. Stretnú krásne dievča, ktoré

ich pochopí a podporí. Musia sa vyrovnat' s nepredvídanými situáciami, ktoré nemajú hneď jasné riešenia. Zariskujú, odpútajú sa od svojich doterajších istôt. Prekonajú svoj strach a pokušenie frajeriny. Podarí sa im objaviť vzácnosť života.

TIP: Interstate 60, Kanada/USA, 2002, 112 min.

Vek: 16 – 19 r.

Vodiči potrebujú príbeh, v ktorom...

... budú mať dost veľký priestor slobody, aby mohli vykročiť do života. Budú musieť v hĺbke pochopiť a ukázať, akí sú. Príbeh, kde už nejde o hru, ale o serióznu spoluprácu a dosiahnutie niečoho konkrétneho v živote. Kde bude pri nich stáť mladá žena, s ktorou budú môcť budovať hlbší vzťah. Vykonajú čin, v ktorom sa budú musieť obetovať, budú mať serióznu zodpovednosť a splnia si svoje povinnosti.

TIP: Bratstvo neohrozených (Band of Brothers),

TV seriál, Veľká Británia/USA, 2001, 9 hod. 54 min.

(10 x 49–70 min.)

Vek: 19 – 25 r.

Partneri a vyvolené

(pozri s. 51)

A ešte na záver malá kontrolná otázka: Pozri sa ešte raz na **hashtag svojho sna so skupinkou**. Môže tvoj príbeh dopomôcť k tomu, aby sa tento vysnívaný hashtag naplnil?

Stretnutia skupinky dona Bosca: „Kamaráti začali za mnou chodiť s úlohami, neskôr aby si vypočuli moje príbehy a napokon aj vtedy, keď nič nepotrebovali. Utvorili sme akúsi skupinku a pomenovali sme ju Spolok veselosti. Názov bol výstižný, lebo každý mal záujem organizovať hru, udržiavať rozhovor, čítať knihy, a to podporovalo veselosť všetkých. Na týchto schôdkach sa striedali veselé hry, debaty na kresťanské témy, čítanie dobrých kníh a modlitby. Navzájom sme si dávali dobré rady a pomáhali sme si odstraňovať osobné chyby.“

3. KROK: VYTVOR BALÍK STRETNUTÍ

Ak sa ti podarilo vybrať vhodný príbeh pre svoju skupinku, skús mu dať trefný názov. Malo by to byť nejaké heslo, motto inšpirované príbehom, súvisiace so zmenou, ktorú chceš dosiahnuť.

Napríklad pre príbeh rozprávky *Na vlásku* sme si zvolili názov: *Milujem, keď dôverujem*.

Rozdeľ si príbeh na menšie časti

Príbeh väčšinou tvoria menšie časti, ktoré na seba nadväzujú. Každá časť môže mať svoju myšlienku, ktorú chceš ponúknuť deťom alebo mladým.

Príbeh si rozdeľ na menšie časti podľa toho, ako sa postava v príbehu menila. Pomôžu ti nasledujúce otázky:

Aké udalosti ju ovplyvnili?

Aké miesto mal Boh v jej živote?

Aké vzťahy ju brzdili a aké posúvali dopredu?

Aké bolo vyvrcholenie príbehu?

Tieto otázky ti pomôžu nájsť v príbehu jednotlivé časti a k nim aj jednotlivé myšlienky, ktoré sa postupne rozvíjajú.

Príbeh rozdeľ maximálne na 5-6 častí. Každá časť obsahuje **základnú udalosť**, ktorá sa týka zmeny našej postavy. Potom tieto časti stručne pomenuj tak, aby to malo **šmrnc** a **dynamiku**. Každá časť vyjadruje isté **správanie postavy**, ktorú si všimame. Môžeme tu vidieť, ako sa **zmenila**.

Napríklad chlapcom ponúkame *Dávidov príbeh*.

Ten sme si rozdelili na 5 častí a ku každej sme priradili myšlienku:

1. *Pastier u otca*

myšlienka: *cti otca a matku*

2. *Zbrojnoš na kráľovskom dvore*

myšlienka: *nepreriekneš krivé svedectvo*

3. *Bojovník v kráľovských jednotkách*

myšlienka: *nezabiješ*

4. *Vodca vojska*

myšlienka: *nepožičaš majetok svojho bližneho*

5. *Kráľ Božieho ľudu*

myšlienka: *nepožičaš manželku bližneho svojho*

Prepoj časti príbehu s aktivitami

Mal by si mať príbeh rozdelený na časti s trebným názvom a myšlienkou.

Teraz pomocou vhodných aktivít, príhovorov, chvíľ na zamyslenie, modlitby pomôž stretku zažiť podobnú cestu, akou prešla postava z príbehu, ktorý si si vybral.

Aktivita, príbeh, modlitba musia byť vzájomne prepojené!

Aký priebeh by mohlo mať stretko?

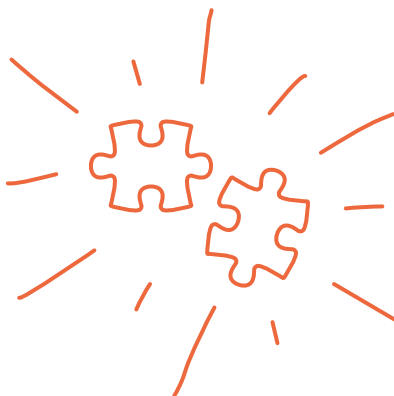
Aktivita

Reflexia (rozprávajú o tom, čo zažili)

Ponaučenie – je dobré, keď ho odhalia deti samy (myšlienka)

Moment stíšenia (modlitba)

Stretko je ako puzzle! Môžeš začať ktorýmkoľvek kúskom, ale malo by obsahovať tieto prvky. Dávaj však pozor, aby niektorý kúsok nebol nasilu vkladáný alebo pretláčaný!

Na vlásku

Ešte raz uvádzame ako príklad rozprávku Na vlásku určenú pre Johanky aj s prepojením na aktivity.

Balík stretnutí sme si nazvali: *Milujem, keď dôverujem.*

Potom sme si rozprávku rozdelili na tieto časti:

1. Život vo veži
2. Stretnutie s Flynnom
3. Útek z domu
4. V krčme U zlatého káčatka
5. Jaskyňa tajomstiev
6. Boj vo veži

K jednotlivým častiam sme si priradili myšlienku, ktorú chceme rozviesť:

1. Život vo veži (*Slepo dôverujem čarodejnici!*)
2. Stretnutie s Flynnom (*Začínam si veriť! Viem sa brániť.*)
3. Útek z domu (*Idem von! Konečne slobodná – aj keď ma mama asi zabije.*)
4. V krčme U zlatého káčatka (*Môj sen a partia s nesplnenými snami.*)
5. Jaskyňa tajomstiev (*Dôvera k Flynnovi rastie.*)
6. Boj vo veži (*Obetujem sa, aby Flynn mohol žiť.*)

Priradíme aktivitu, reflexiu a modlitbu.

1. Život vo veži

Aktivita:

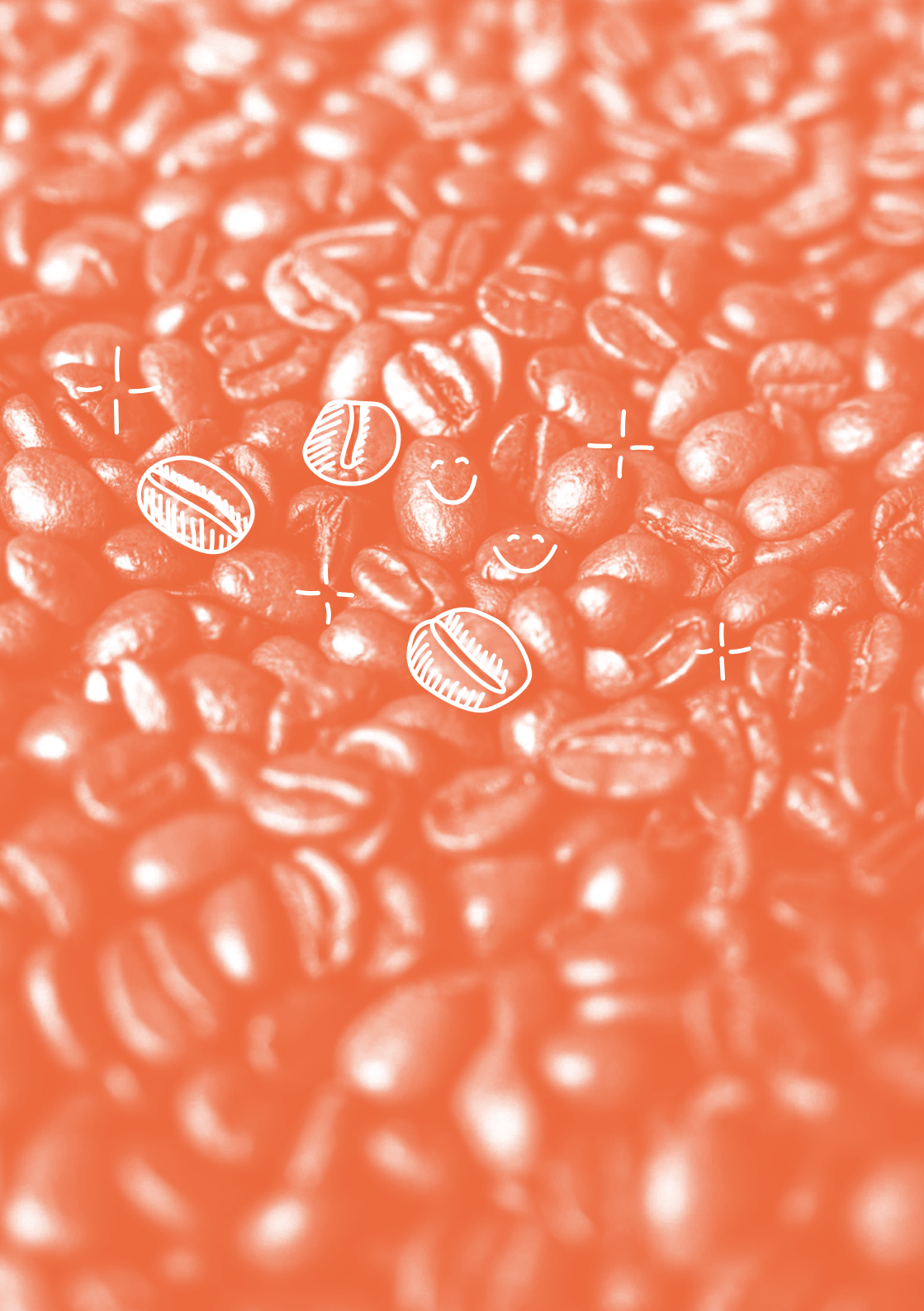
hra na štýl vyzývačky – dievčatá musia plniť všetky úlohy, ktoré im čarodejnica Gothel povie. Niektoré úlohy sú normálne, ale niektoré sú nezmyselné. V dievčatách by to malo vzbudzovať zmiešané pocity. Gothel ich stále presviedča, aby jej len bezpodmienečne a slepo verili, že ona ich bude naveky chrániť.

Reflexia:

ktorá práca doma sa mi zdá nezmyselná? Ktorá ma, naopak, baví? Je niekto, komu slepo dôverujem? Prečo?

Modlitba:

prosba o vieru

**S JEŽIŠOM
„NA KÁVU“**

*„Tu sa zjavil vznešený muž
v dôstojnom oblečení.
Celý bol zahalený do
bieleho pláštá. Tvár mu
tak žiarila, že sa do nej
nedalo ani pozrieť.“*

POTREBUJEŠ POWERBANK

Ak si dočítal túto brožúrku až sem, spálil si isté množstvo „duchovných kalórií“. Celkom určite potrebuješ znova načerpať. Potrebuješ nabíjačku — „duchovný powerbank“.

Čo pod tým myslíme?

Nájdi si čas na oddych a dobre si rozvrhni svoje povinnosti. Zrána vezmi do rúk Sväté písmo. Daruj si každý deň aspoň 10 minút ticha na uvažovanie. Večer ďakuj Bohu. Ulož si v sebe z každého dňa niečo pekné.

Jednoducho ži v priateľstve s Ježišom. To je tvoj powerbank.

Na záver ti chceme popriať veľa krásnych a radostných chvíľ, ktoré zažiješ s deťmi. Veľmi dôležité je nájsť si čas konzultovať všetko s najvyšším Majstrom vo výchove. Sadni si s Ježišom „na kávu“. Pýtaj sa ho: *Čo by asi Ježiš povedal týmto mojim deťom?*

A potom počúvaj. On ťa bude viesť aj cez neúspechy. Nedaj sa znechutiť! Buď odvážny, statočný a silný a uvidíš, čo sú to zázraky!

Cesty zrenia

Všeobecný úvod – metodický materiál pre prácu so skupinou

Saleziánska pastorácia – 2. publikácia

Pripravuje **Saleziánsky pastoračný tím** v zložení:

Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia

Inštitút dcér Márie Pomocnice

Domka – Združenie saleziánskej mládeže

Laura, združenie mladých

Tento projekt bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 – 2020“, ktorú administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Výchova je vecou tvojho srdca

Pozvanie animátora do práce so skupinou

Autori: Eva Rušinová FMA, Peter Naňo SDB

Obálka a grafická úprava: Míriam Vyšňovská

Jazyková úprava: Adriana Reguliová

Vydala Domka – Združenie saleziánskej mládeže, 2019

ISBN 978-80-973241-0-0

ISBN 978-80-973241-0-0